Regionalne ostoje przyrody

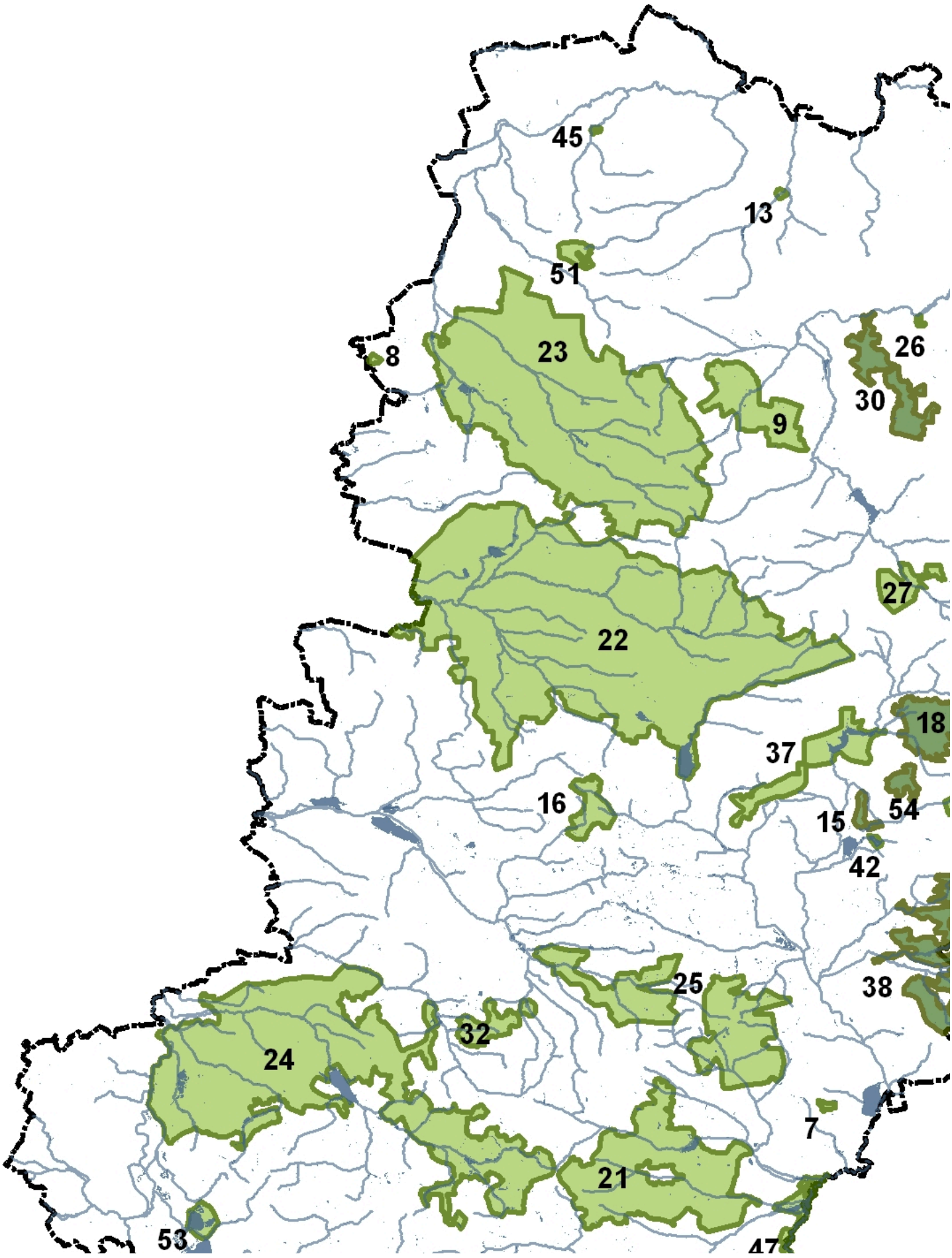
Niezależnie od ostoi IPA, IBA i CORINE w województwie śląskim została wyznaczona regionalna sieć ostoi przyrody. Ostoje te stanowią obszary występowania zagrożonych wyginięciem gatunków grzybów, roślin, zwierząt oraz zbiorowisk roślinnych i siedlisk przyrodniczych, których użytkowanie i zagospodarowanie powinno w sposób szczególny uwzględniać potrzeby zapewnienia prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego i zachowania różnorodności biologicznej. Obejmują one obszary lądowe lub wodne, stanowiące pewną całość funkcjonalną z punktu widzenia populacji zwierząt, roślin czy siedlisk, które były motywacją dla ich wskazania. Za gatunki kwalifikujące uznano taksony zagrożone globalnie (kategorie: CR − krytycznie zagrożone, EN − wymierające oraz VU – narażone, wg IUCN), zagrożone w Europie (kategorie zagrożenia ptaków w Europie SPEC-1, SPEC-2, SPEC-3) i/lub gatunki zagrożone (kategorie CR/EN/VU) w Unii Europejskiej i/lub chronione Dyrektywą Ptasią lub Siedliskową bądź figurujące na czerwonych listach krajowych i regionalnych dla województwa śląskiego (kategorie CR/EN/VU). Przy wyznaczaniu ostoi uwzględniono następujące kryteria: występowanie w regionie gatunków kwalifikujących roślin naczyniowych, mszaków, porostów, ptaków, ssaków (w tym – ze względu na specyfikę grupy – oddzielnie nietoperzy), ryb i motyli, wielkość i znaczenie populacji w ostoi dla ochrony zagrożonych gatunków w skali regionalnej i ponadregionalnej, zagrożenia oraz możliwość i celowość ochrony.

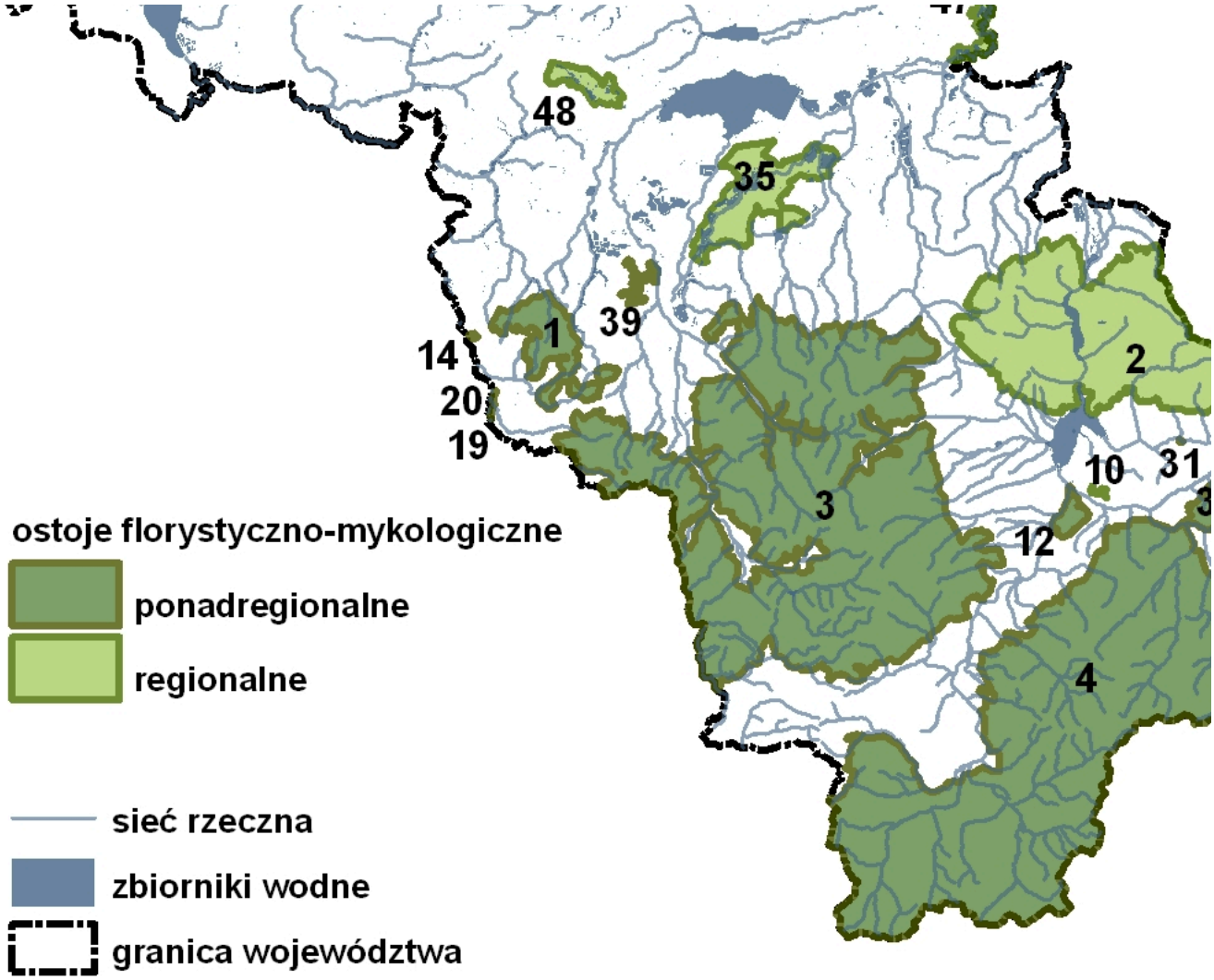
Ranga ostoi − regionalna lub ponadregionalna – została przypisana w oparciu o kryteria liczebności populacji i/lub istotnego znaczenia populacji w ostoi dla zachowania gatunku w skali regionu, kraju bądź Europy. Za ostoje rangi regionalnej uznano obszary koncentracji stanowisk gatunków kwalifikujących bądź występowania lokalnych populacji gatunków kwalifikujących o szczególnym znaczeniu dla zachowania gatunku w skali regionu. Za ostoje rangi ponadregionalnej uznano obszary występowania populacji o szczególnym znaczeniu dla zachowania gatunku w skali Polski lub Europy bądź ich potrzeba ochrony wynika z innych istotnych powodów (np. zachowania odrębności genetycznej, zachowania kształtu i ciągłości zasięgu itp.).

Dla każdej ostoi określono nazwę, rangę, liczbę gatunków kwalifikujących z podziałem na grupy organizmów, liczbę gatunków o znaczeniu krajowym lub europejskim decydujących o nadaniu rangi ponadregionalnej oraz sformułowano istotne zalecenia w zakresie użytkowania i zagospodarowania obszaru. Na etapie wydzielania ostoi przyrodniczych regionu dokonano syntezy ostoi wyznaczonych dla poszczególnych grup do trzech kategorii: florystyczno-mykologicznej (dla roślin naczyniowych, mszaków i porostów), faunistycznej (dla motyli, ptaków i ssaków, w tym nietoperzy) oraz ichtiologicznej (dla ryb i minogów). Ostoje ichtiologiczne zostały wytypowane w oparciu o zlewnie rzek odgrywających istotną rolę dla zachowania najcenniejszych gatunków ryb regionu. Ze względu na odrębność siedliska stanowiącego główny przedmiot ochrony wydzielono je z grupy ostoi faunistycznych.

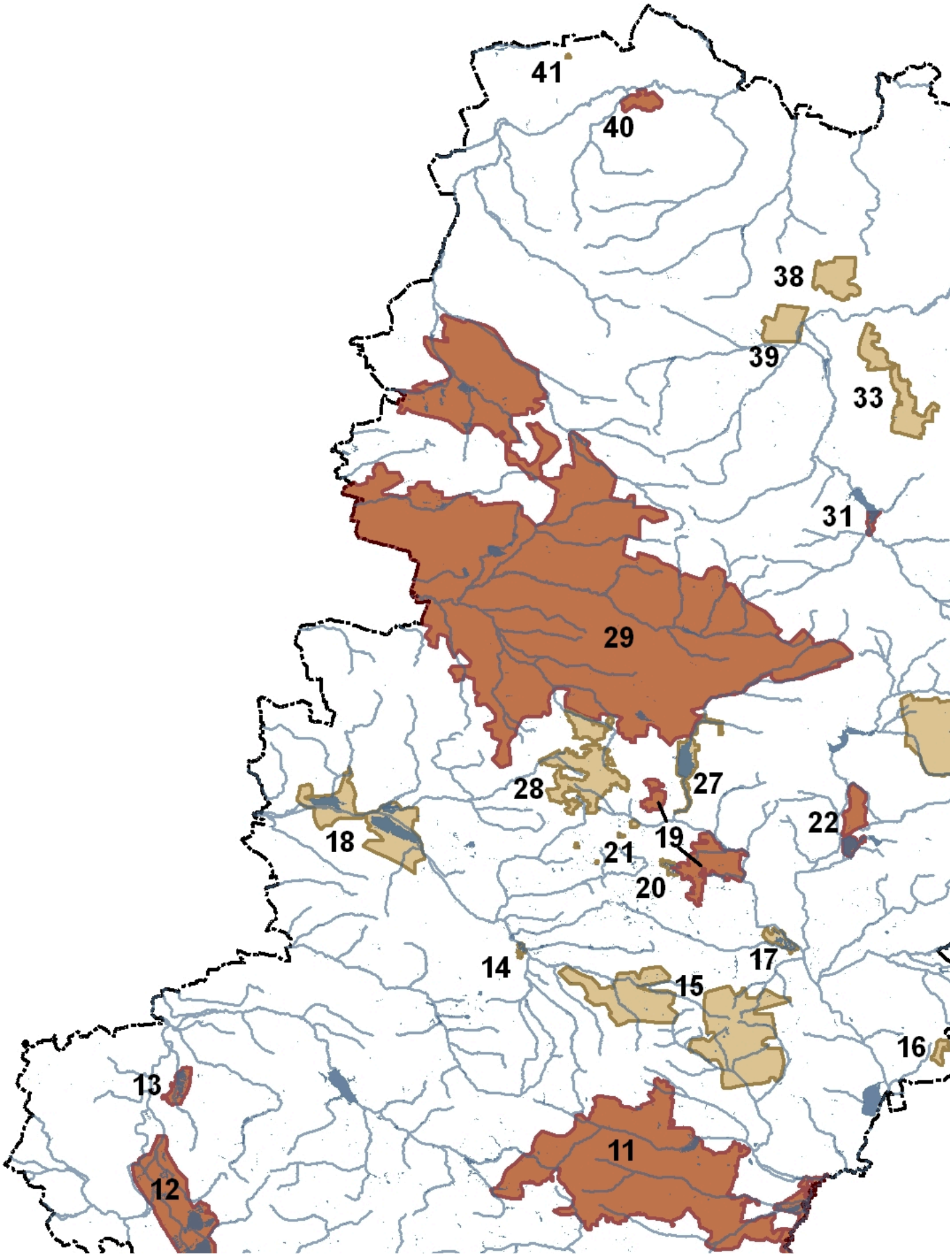
W ten sposób wyznaczono 54 ostoje florystyczno-mykologiczne, 41 ostoi faunistycznych oraz 13 ostoi ichtiologicznych. Wyznaczanie ostoi jest jednak procesem otwartym i uzależnionym od postępu badań nad rozmieszczeniem i zasobami gatunków, zbiorowisk roślinnych i siedlisk przyrodniczych oraz ich zagrożeniem, tak w skali światowej, krajowej, jak i regionalnej.

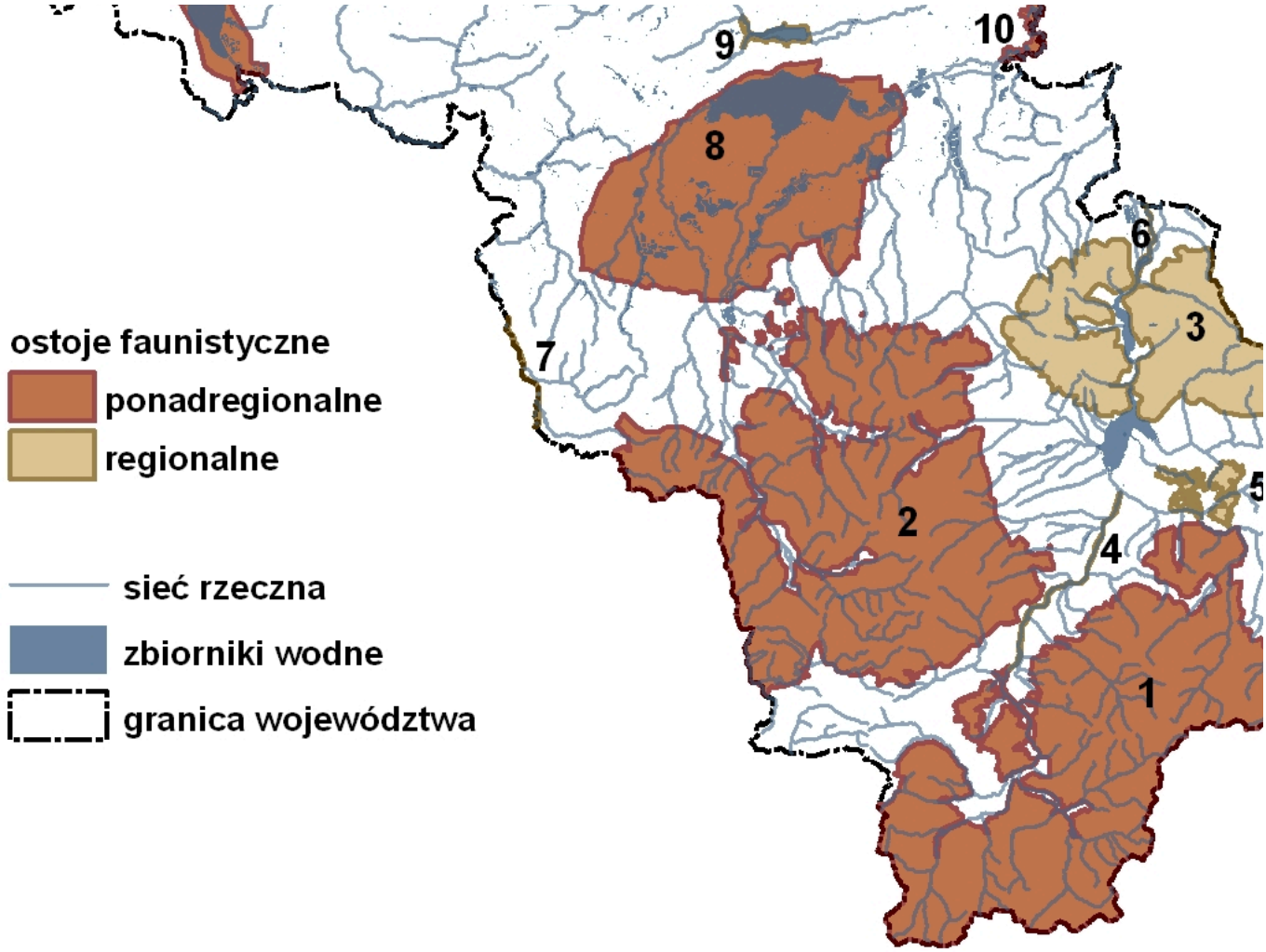
Mapa. Regionalne ostoje florystyczno-mykologiczne w województwie śląskim

45
13
51
23
8
26
30
9
27
22
18
37
16
54
15
42
25
38
32
24
7
21
53

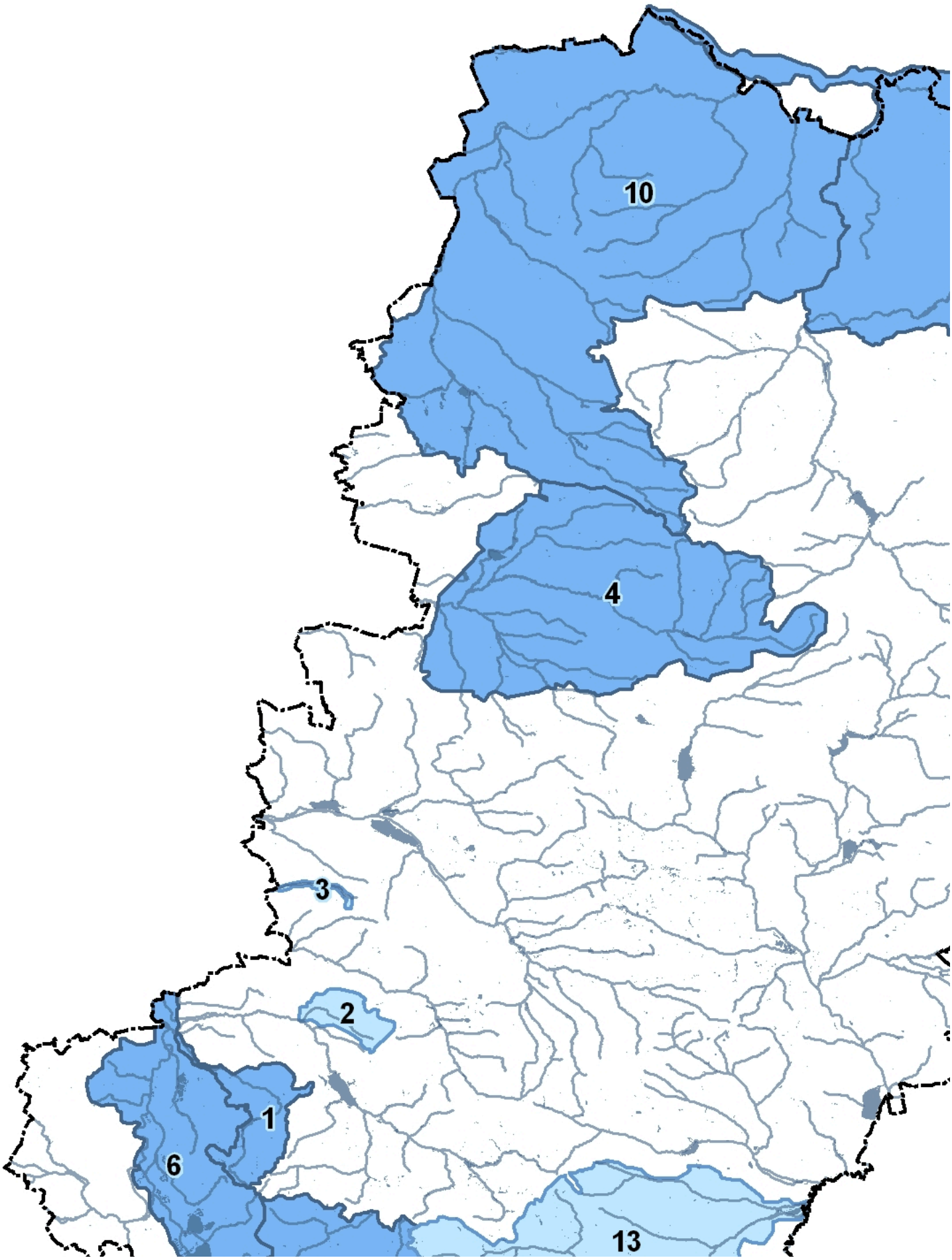

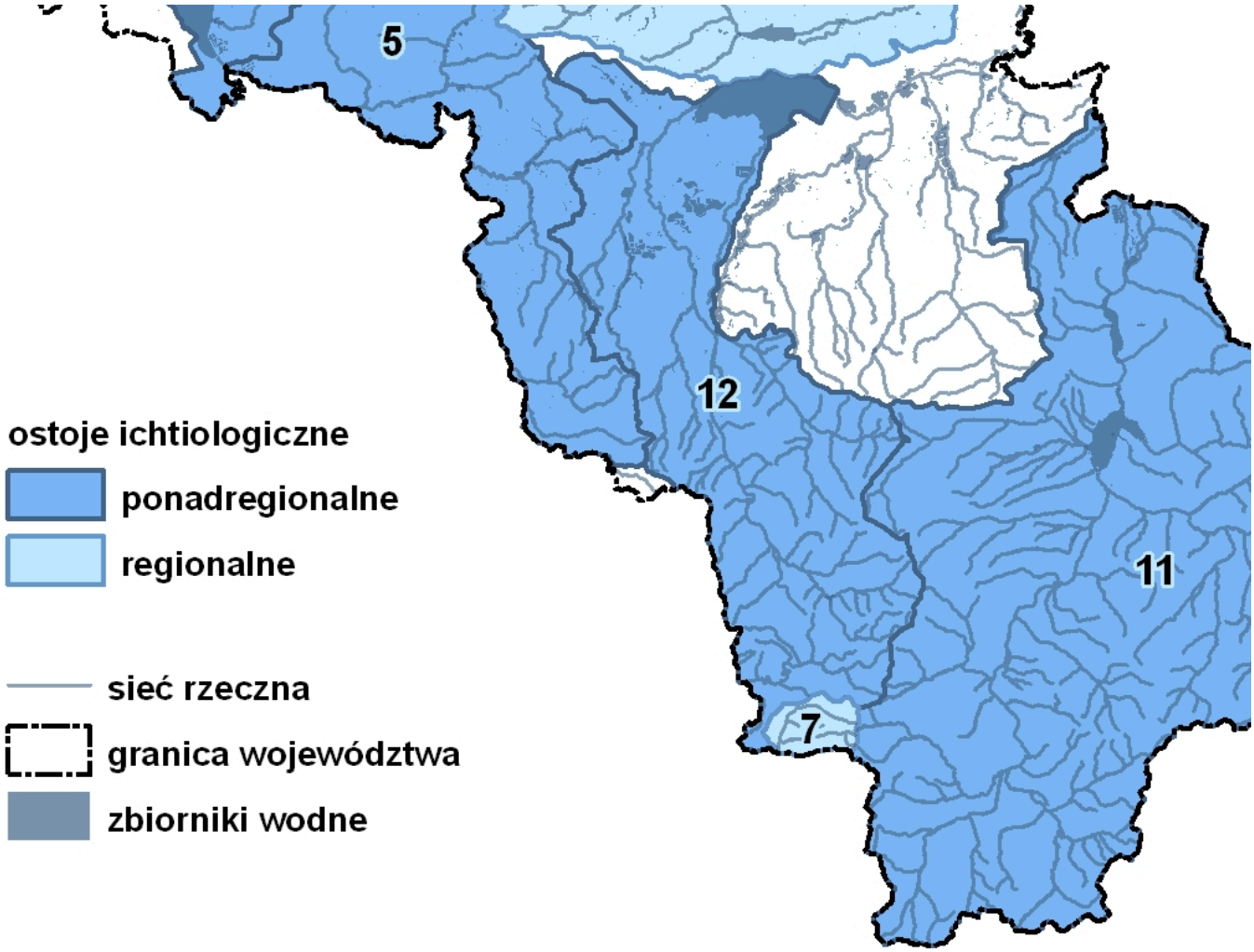
Mapa. Regionalne ostoje faunistyczne w województwie śląskim

41
40
38
39
33
31
29
28
27
22
18
19
21
20
14
17
15
16
13
11
12

Mapa. Regionalne ostoje ichtiologiczne w województwie śląskim

10
4
3
2
1
6
13

Źródło:

Romańczyk i in. 2015. Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice, ss. 662 (msk.).

Dodana: 2 stycznia 2025 12:33 Zmodyfikowana: 9 czerwca 2025 13:21